

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

2 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Iurie Bejenaru
Victor Burduh

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Scutelnic Cătălin și partea vătămată Gîrla Tatiana, reprezentată de avocata Crețu Doina, împotriva deciziei din 20 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău,
în cauza penală cu privire la învinuirea lui:

Grigor Ion Mihail, XXXXXXXXXXXX, -

pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 20.09.2013 – 18.07.2014.
2. Instanța de apel: 19.08.2014 – 21.01.2015,
12.07.2015 – 22.06.2016,
06.04.2017 – 26.03.2018,
13.12.2018 – 20.06.2019.
3. Instanța de recurs 11.03.2015 – 09.06.2015,
19.07.2016 – 14.02.2017,
14.06.2018 – 30.10.2018,
06.08.2019 – 02.10.2019.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința din 18 iulie 2014 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, Grigor Ion Mihail a fost achitat de învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (5) din Codul penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.
2. Potrivit sentinței, s-a stabilit că Grigor I. a fost învinuit de către organul de urmărire penală, că, în anul 2007, aflându-se la domiciliul său, amplasat pe adresa str. Ion Creangă, nr. 20/4, ap. 5, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor ce nu-i aparțin, acționând cu intenție directă, invocând pretextul păstrării și ulterior a împrumutului mijloacelor bănești obținute de Gîrla

Tatiana, urmare a înstrăinării casei părintești amplasată pe adresa str. George Enescu, nr. 28, mun. Chișinău, profitând de încrederea acordată de ultima, prin înșelăciune și abuz de încredere, a primit de la Gîrla Tatiana bani în sumă de 130 000 de euro, ceea ce conform cursului oficial al BNM, la data săvârșirii infracțiunii constituiau 2 128 100 de lei.

3. În baza aceleiași sentințe, s-a constatat că, la 5 iulie 2011, știind cu certitudine că nu va restitui suma de bani însușită de la Gîrla Tatiana, pentru a reda un aspect legal acțiunilor sale ilegale, la inițiativa sa, au întocmit un contract de împrumut bănesc, autentificat de notarul Belicesco Oleg, prin care s-a obligat să restituie suma de 130 000 de euro, în termen de până la 31 decembrie 2011, precum și să dea în exploatare casa de locuit cu două etaje și două garaje amplasată pe str. Drumul Taberei, nr. 2, mun. Chișinău, să privatizeze terenul de pământ aferent, cu suprafața de aproximativ 0,03 ha, să formeze un imobil nou și să-l gajeze în folosul lui Gîrla Tatiana, nerespectând obligațiunile asumate și astfel, însușind ilicit mijloacele bănești, cauzând părții vătămate daună materială în proporții deosebit de mari. Pe baza stării de fapt expuse mai sus, respectivele acțiuni a lui Grigor I., de către organul de urmărire penală au fost calificate în baza art. 190 alin. (5) din Codul penal, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari.*
4. Sentința a fost atacată cu apeluri de către procuror și partea vătămată.
5. În primul caz, procurorul, care a solicitat casarea actului judecătoresc, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Grigor I. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (5) din Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de întreprinzător, pe o perioadă de 5 ani și admiterea acțiunii civile depuse de către partea vătămată Gîrla Tatiana.
6. În motivarea apelului, procurorul a invocat că întreaga motivare a sentinței este bazată pe lipsa unor elemente ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, însă în partea dispozitivă se constată lipsa faptului infracțiunii. Totodată, motivul indicat întru achitarea inculpatului, de către instanța de fond este unul neîntemeiat și neconform circumstanțelor stabilite în cadrul cercetării judecătorești, întrucât, potrivit materialelor cauzei penale, s-a stabilit cu certitudine că fapta de care este învinuit Grigor I. a avut loc, iar apărarea, cât și inculpatul nu au negat faptul dobândirii sumei de bani, care a fost transmisă de către partea vătămată. La fel, în cadrul cercetării judecătorești au fost cercetate contractul de gaj al automobilului de model „Audi Q7”, gajat de către inculpat părții vătămate și care nu a fost transmis până în prezent, însăși contractul de împrumut, care Grigor I. se obligă să restituie suma de 130 000 de euro și să dea în exploatare casa de locuit cu două etaje și două garaje din str. Drumul Taberei, nr. 2, mun. Chișinău, să privatizeze terenul de pământ aferent, cu suprafața de 0,03 ha, să formeze un imobil nou și să-l gajeze în folosul lui Gîrla T., la fel nu a fost executat.
7. O altă critică se referă la faptul că prima instanță eronat a interpretat declarațiile părții vătămate Gîrla T., care de facto a indicat că, presupusele bunuri propuse

de inculpat, erau atinse de vicii, precum casa de locuit care i-ar fi promis-o prin contract și care, de fapt, nu a fost legalizată nici până la moment, astfel nu poate fi înregistrată la organele competente, niște terenuri din România, care nu se cunoșteau necesitatea acestora. Contractul de împrumut semnat și autentificat nu este decât o garanție care a putut-o obține partea vătămată pentru suma transmisă inculpatului, fără întocmirea unor acte, întrucât avea încredere exagerată în ultimul.

8. Partea vătămată Gîrla Tatiana, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Grigor I. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (5) din Codul penal, cu admiterea integrală a acțiunii civile.
9. În motivarea apelului, partea vătămată a invocat că acțiunile inculpatului Grigor I. de a însuși suma de 130.000 euro, date spre păstrare către partea vătămată, fără înștiințarea și acordul acesteia, folosindu-se de relațiile de prietenie și încredere a părții vătămate, demonstrează intenția inculpatului cu privire la sustragerea bunurilor părții vătămate. Este necesară aplicarea răspunderii penale pentru escrocherie, pe motiv că partea vătămată este în imposibilitatea de a-și apăra drepturile sale subiective, prin mijloacele justiției civile, iar acțiunile inculpatului îndreptate cu rea-credință împotriva părții vătămate probează intenția inculpatului de a însuși banii fără a fi restituiți acesteia, sunt acțiuni ce demonstrează că deja suntem prezenți în fața unei escrocherii și nicidecum în fața unor norme de drept civil. În final, inculpatul a avut posibilitatea de a executa angajamentul asumat, însă nu a recunoscut că a primit suma de bani de 130.000 euro și nu este de acord cu contractul de împrumut.
10. Prin decizia din 21 ianuarie 2015, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a respins ca nefondate apelurile declarate și menținută sentința.
11. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut, că în urma analizei circumstanțelor și probelor administrate la urmărirea penală și cercetate în instanța de judecată, învinuirea nu și-a găsit confirmare. Instanța de apel a stabilit că prima instanță legal și întemeiat a motivat sentința prin faptul, că în cazul inculpatului Grigor Ion, lipsește legătura causală dintre acțiunile lui și consecințele indicate în actul de învinuire, deoarece în cadrul cercetării judecătorești incontestabil s-a probat că aceste consecințe infracționale nu sunt rezultat al acțiunilor inculpatului. În esență, acțiunile inculpatului nu conțin elementele constitutive ale unei infracțiuni, doar poartă un caracter de ordin civil, soluționarea căruia urmează a fi efectuată în procedura contencioasă, în instanța de drept civil.
12. Împotriva deciziei instanței de apel, procurorul și partea vătămată au formulat cereri de recurs. În special, aceștia au făcut trimitere la art. 427 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală și au subliniat că instanța de apel nu s-a expus, nu a cercetat și nu a apreciat la justa valoare probele expuse în apelul procurorului, care dovedesc vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.
13. Prin decizia din 9 iunie 2015 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile, casată decizia și dispusă rejudecarea cauzei

- de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.
14. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a reținut că instanța de apel la examinarea apelurilor nu a respectat cerințele art. 414 Cod procedură penală, nu a răspuns în modul convenit la toate motivele invocate de apelanți și a menținut o hotărâre contradictorie a primei instanțe, ori concluziile instanței în partea descriptivă a sentinței vin în contradicție cu dispozitivul.
 15. Instanța de recurs a menționat că instanța de apel nu a dat răspuns la argumentele invocate în cererea de apel a procurorului. Mai mult făcând o analiză superficială a probelor, instanța de apel a constatat, că acțiunile lui Grigor I. nu conțin elementele constitutive ale unei infracțiuni, ori învinuirea formulată inculpatului nu este dovedită și totodată a menținut sentința primei instanțe, prin care Grigor I. a fost achitat, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.
 16. În aceeași ordine de idei, instanța de recurs a indicat că aceste concluzii a instanțelor de judecată sunt contradictorii și nu pot fi menținute ori temeiul invocat nu corespunde circumstanțelor de fapt stabilite de instanța de judecată. Lipsa faptei infracțiunii presupune lipsa unei acțiuni sau inacțiuni, însă, în speță, fapta săvârșită de inculpat, în baza căreia este învinuit de acuzare, a fost stabilită și recunoscută de inculpat, astfel instanța de judecată urma să stabilească dacă această faptă întrunește sau nu elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal.
 17. Totodată, instanța de recurs a menționat că instanța de apel, examinând apelul declarat de partea acuzării, și-a întemeiat soluția de respingere a apelului, bazându-se în exclusivitate pe declarațiile inculpatului, a martorilor Grigor N. și Grigor S. - soția și fiul inculpatului, fără a lua în considerație, trecând cu vederea probele prezentate de partea acuzării în ședințele de judecată, probe care în opinia procurorului, demonstrează cu certitudinea vina lui Grigor I. în săvârșirea infracțiunii incriminate. Mai mult, instanța de recurs a specificat că instanța de apel a lăsat fără apreciere declarațiile părții vătămate Gîrla T., considerându-le ca fiind contradictorii și care contravin declarațiilor martorilor oculari, inclusiv declarațiilor inculpatului, nu s-a expus asupra argumentelor invocate în apelul declarat de avocatul părții vătămate, lăsându-l de fapt fără examinare.
 18. Prin decizia din 22 iunie 2016 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2016, au fost admise apelurile declarate, fiind casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Grigor I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercitata activitate de întreprinzător, pe un termen de 3 ani, cu executare pedepsei în penitenciar de tip închis. Acțiunea civilă înaintată de avocatul Barba Daria în numele părții vătămate Gîrla T. a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să se pronunțe instanța, în ordinea procedurii civile.
 19. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, a constatat că inculpatul Grigor I., în anul 2007, aflându-se la domiciliul său,

urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor ce nu-i aparțin, acționând cu intenție directă, invocând pretextul păstrării și ulterior, a împrumutului mijloacelor bănești obținute de Gîrla Tatiana, urmare a înstrăinării casei părintești profitând de încrederea acordată de ultima, prin înșelăciune și abuz de încredere, a primit de la Gîrla Tatiana bani în sumă de 130 000 de euro, ceea ce conform cursului oficial al BNM constituia suma de 2 128 100 lei, iar, la 5 iulie 2011, știind cu certitudine că nu va restitui suma de bani însușită de la Gîrla Tatiana, pentru a reda un aspect legal acțiunilor sale ilegale, la inițiativa sa, au întocmit un contract de împrumut bănesc, autentificat de notarul Oleg Belicesco, prin care el s-a obligat să restituie suma de 130 000 de euro, în termen de până la 31 decembrie 2011, precum și să dea în exploatare casa de locuit cu două etaje și două garaje din str. Drumul Taberei, nr. 2, mun. Chișinău să privatizeze terenul de pământ aferent, cu suprafața de aproximativ 0,03 ha, să formeze un imobil nou și să-l gajeze în folosul lui Gîrla Tatiana, nerespectând obligațiunile asumate și astfel, însușind ilicit mijloacele bănești, cauzând părții vătămate daună materială în proporții deosebit de mari.

20. În viziunea instanței de apel, vinovăția inculpatului Grigor I. în învinuirea adusă a fost dovedită prin declarațiile părții vătămate Gîrla T., martorilor Mitrofan V., Popovici V., Solomon C., Grigor S., Grigor N., contractul de împrumut din 5 iulie 2012; extrasul de la Oficiul cadastral; procesul verbal de confruntare din 29 iulie 2013 între Gîrla Tatiana și Grigor Ion.
21. Instanța de apel, verificând argumentele expuse în textele apelurilor, în raport cu actele cauzei penale și probele administrate de acuzatorul de stat, a constatat că prima instanță nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție greșită de achitare a inculpatului Grigor I. de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, prima instanță nu a respins probatoriul acuzării administrate în ședința judiciară și nu a format o motivare corespunzătoare asupra chestiunilor care au importanță decisivă în cauză, interpretând eronat unele noțiuni din legea penală. Or, analizând conținutul sentinței din 18 iulie 2014, instanța de apel a constatat că partea descriptivă a acesteia vine în contradicție cu dispozitivul sentinței. Astfel, în motivarea sentinței, instanța de fond a invocat lipsa unor elemente constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, pentru ca în partea dispozitivă să constate lipsa faptului infracțiunii.
22. În continuare, instanța de apel a ajuns la concluzia necesității aplicării unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de întreprinzător, pe un termen de 3 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis. Totodată, instanța de apel a dispus executarea reală a pedepsei, reieșind din conținutul normei penale prevăzute la art. 90 alin. (4) din Cod penal.
23. În partea ce ține de acțiunea civilă, instanța de apel, constatând faptul că, partea vătămată Gîrla T. a înaintat acțiune civilă, prin care a solicitat încasarea de la Grigor I. în beneficiul acesteia a prejudiciului material în mărime de 130 000 euro, suma de 2 534 096, 12 lei, cu titlu de venit ratat (dobânda de întârziere) și prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei, respectiv, aplicarea sechestrelor pe

- bunurile imobile și mobile, pretențiile pecuniare ale reclamantei urmează a fi concretizate sub aspect juridico-civil. Or, instanța de apel nu a putut accepta pretențiile formulate de reclamantă în varianta propusă prin prisma prevederilor art. 219 alin. (2), 220 Cod procedură penală, privitor la despăgubiri în privința cărora urmează să fie prezentate probe, iar în vederea excluderii tergiversării examinării cauzei penale, instanța de apel a dispus soluționarea chestiunii privind acțiunea civilă, prin admiterea acesteia în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.
24. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Dudulica L. în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia și menținerea sentinței.
25. În motivarea recursului, acesta a invocat că probele prezentate de acuzare nu demonstrează săvârșirea de către Grigor I. a infracțiunii incriminate, însă instanța de judecată nu a dat apreciere probelor prin prisma prevederilor art. 101 din Codul de procedură penală, a ignorat prevederile art. 3 din Codul penal și art. 8 din Codul de procedură penală. Mai mult, în cazul dat, Gîrla T. a transmis lui Grigor I. suma de 100.000 euro cu titlu de împrumut cu dobândă, ulterior fiind garantată restituirea sumei cu dobânda restantă prin gaj, iar Grigor I. recunoaște că a primit aceste bunuri, fapt confirmat de inculpat, de către martori și probele prezentate în ședința de judecată. În definitiv, relațiile dintre Grigor I. și Gîrla T. poartă un caracter civil și urmează a fi soluționat de către instanța de drept civil.
26. Prin decizia din 14 februarie 2017 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, recursul ordinar declarat de avocatul Dudulica L. în numele inculpatului a fost admis, fiind casată total decizia și dispusă rejudecare cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.
27. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a reținut că instanța de apel la examinarea cauzei a comis erori de drept ce nu pot fi corectate în instanța de recurs, pronunțând soluția fără respectarea prevederilor legale, a jurisprudenței CtEDO, precum și a practicii judiciare constante.
28. Instanța de recurs a menționat că, de către prima instanță, inculpatul Grigor I. a fost achitat și în această situație, potrivit art. 415 alin. (2¹) Cod procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu era în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți.
29. Astfel, instanța de recurs, analizând textul deciziei instanței de apel a constatat că soluția de condamnare a lui Grigor I. în baza art. 190 alin. (5) din Codul penal, este bazată pe declarațiile martorilor: Gîrla R., Solomon C., Mitrofan V., Popovici V., părții vătămate și inculpatului, adică bazată pe probele acuzării, fiind respinse probele apărării, instanța de apel la examinarea apelului a audiat numai inculpatul și partea vătămată, iar declarațiile martorilor au fost doar citite - ceea ce contravine art. 6§1 CEDO și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.
30. În această ordine de idei, instanța de recurs a conchis că, în esență, instanța de apel a întemeiat condamnarea inculpatului pe o nouă interpretare a declarațiilor

a cărui autor nu a fost audiat de instanță, astfel, a adoptat o poziție opusă celei din hotărârea primei instanțe. Prin urmare, instanța de recurs a constatat că condamnarea inculpatului fără audierea martorilor, deși acesta fusese achitat, este contrară cerințelor unui proces echitabil în sensul art. 6 din Convenție, deoarece instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile sale de condamnare pe probele cercetate de către prima instanță, care a dispus achitarea.

31. Prin decizia din 26 martie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, au fost admise, inclusiv din alte motive apelurile declarate, fiind casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Grigor I. a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii. Acțiunea civilă înaintată de către avocatul Barba Daria în numele părții vătămate Gîrla T., privind încasarea prejudiciului material, dobânzii de întârziere, a cheltuielilor judiciare și a prejudiciului moral - lăsată fără examinare.
32. În motivarea deciziei, instanța de apel a reținut că prima instanță eronat a constatat starea de fapt și anume, deși corect a ajuns la concluzia privind achitarea inculpatului pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, temeiul de achitare prevăzut la art. 390 alin. (1) Cod procedură penală, nu a fost identificat corect. Deși, prima instanță a dispus achitarea inculpatului din motivul că nu s-a constatat existența faptului infracțiunii, la adoptarea sentinței, instanța a constatat drept motiv de achitare anume că fapta inculpatului nu constituie elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, achitarea acestuia, în viziunea instanței de apel, urma a fi făcută anume pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii, prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal.
33. Astfel, instanța de apel, analizând declarațiile inculpatului date în cadrul examinării cauzei în prima instanță și audiindu-l în ședința instanței de apel, ținând cont de declarațiile părții vătămate date în cadrul examinării cauzei în prima instanță și în instanța de apel, de declarațiile martorilor Gîrla R., Mitrofan V., Popovici V., Solomon C., Grigor S., Grigor N., contractul de împrumut din 5 iulie 2012, extrasul de la OTC, procesul-verbal de confruntare din 29 iulie 2013, instanța de apel, prin prisma prevederilor art. 27, 99-101 Cod procedură penală, a conchis că, fapta incriminată lui Grigor I., nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.
34. Instanța de apel a menționat că, deși obiectul material al infracțiunii a constituit suma de 130 000 de euro, pe care cum a invocat pătimita Gîrla Tatiana, aceasta i-a transmis-o inculpatului Grigor I. pentru păstrare, nu s-a demonstrat nemijlocit însușirea acestei sume de bani de către inculpat prin înșelăciune sau abuz de încredere. De altfel, instanța de apel a stabilit, că pătimita inițial a relatat că a transmis inculpatului anume pentru păstrare suma de 130 000 de euro, fapt susținut doar de către pătimită, cât și de martorul Popovici V., însă atât inculpatul, cât și martorii Mitrofan V., Grigor S. și Grigor N., au infirmat cele spuse de către pătimită și martori, afirmând contrariul și anume că, de fapt,

Gîrla Tatiana a transmis suma de 100 000 euro și nicidecum suma de 130 000 de euro, totodată aceștia au confirmat că suma dată nu a fost transmisă spre păstrare, dar în calitate de împrumut, fapt de altfel reținut și prin contractul de împrumut din 5 iulie 2012, autentificat de notarul Oleg Belicesco, conform căruia Grigor I. se obligă să restituie suma de 130 000 de euro, în termen de până la 31 decembrie 2011, precum și să dea în exploatare casa de locuit de două etaje și două garaje, din str. Drumul Taberei, nr. 2, mun. Chișinău, să privatizeze terenul de pământ aferent, cu suprafața de aproximativ 0,03 ha, să formeze un imobil nou și să-l gajeze în folosul lui Gîrla Tatiana. Așadar, în cazul dat, și-a găsit confirmare anume relatarea inculpatului, care a menționat clar că dânsul și anterior a primit în împrumut de la Gîrla T. diverse sume de bani, pe care i-a restituit împreună cu dobânzile care erau fixate de către Gîrla T.

35. În modul corespunzător, instanța de apel a determinat o neclaritate vizând cuantumul prejudiciului pretins a fi cauzat prin escrocherie, de vreme ce conform învinuirii, lui Grigor I. i se incriminează în mod evaziv însușirea atât prin înșelăciune, cât și prin abuz de încredere, fără a se califica clar metoda comiterii infracțiunii, a sumei de 130 000 de euro, deși cuantumul prejudiciului pretins a fi cauzat prin infracțiune, diferă, datorită circumstanțelor constatate pe parcursul cercetării judecătorești. Mai mult, instanța de apel a constatat că, potrivit declarațiilor martorilor audiați pe parcursul cercetării judecătorești în prima instanță și suplimentar în instanța de apel și anume martorul Solomon C., se atestă că ultimul în ședința instanței de fond nu a relatat clar care anume este suma de bani pe care pretinde că Gîrla T. ar fi transmis-o lui Grigor I., ulterior însă, în ședința instanței de apel, martorul menționat a susținut clar că pătimita a transmis inculpatului anume euro, fapt care pune la îndoială veridicitatea declarațiilor ultimului, în contextul relațiilor de concubinaj ale acestuia cu Gîrla Tatiana. Totodată, instanța de apel a remarcat că, martorul Popovici V. deși a menționat că a cunoscut despre faptul dării cu împrumut lui Grigor I. a sumei de 130 000 de euro, însă a susținut că cunoaște aceste circumstanțe doar din cele spuse de Gîrla Tatiana.
36. Instanța de apel a stabilit că, nu poate fi pus la îndoială contractul de împrumut din 5 iulie 2012, prin care Grigor I. s-a obligat să restituie lui Gîrla Tatiana suma de 130 000 de euro în termen de până la 31 decembrie 2011, în situația în care atât inculpatul Grigor I., cât și martorii Grigor S., Grigor N., Mitrofan V., au susținut cert că pătimita a adus anume spre păstrare suma de 100 000 de euro și nicidecum nu suma de 130 000 de euro. În atare conținut, instanța de apel a notat o neclaritate și o presupunere pe care s-a bazat la înaintarea învinuirii organul de urmărire penală, situație, care în pretextul art. 8 din Codul de procedură penală, urmează a fi interpretată în favoarea inculpatului, or s-a constatat cert că obiectul material al infracțiunii de escrocherie nu a fost întrunit, în situația existenței unor relații de ordin civil.
37. De asemenea, instanța de apel a notat că este inadmisibilă plasarea unor relații de ordin civil sub aspect penal și antrenarea în litigiile civile organului de urmărire penală. Prin urmare, instanța de apel nu a identificat nici existența

laturii obiective a infracțiunii, în contextul în care nu a fost dovedită dobândirea de către inculpatul Grigor I. a sumei de 130 000 de euro, cum se pretinde de către învinuire, or, din materialele cauzei și anume din cele relatate de către pătimită, instanța de apel a identificat doar neonorarea de către Grigor I. a unor obligații de ordin civil. De asemenea, instanța de apel a reținut că nu și-a găsit confirmare alegația lui Gîrla T., referitor la faptul că suma de 130 000 de euro, ar fi fost transmisă de către dânsa inculpatului Grigor I., anume în vederea păstrării acestei sume, deoarece pătimita avea posibilitatea de a păstra mijloacele financiare și în alte locuri, instituții sau entități, nefiind clar care ar fi fost motivul că aceasta a decis să transmită lui Grigor I. spre păstrare, o sumă impunătoare de bani, fără a avea garanții că va fi restituită. Deși, Gîrla T. a susținut că a transmis la păstrare suma de 130 000 de euro, inculpatului Grigor I. în anul 2007, nici martorii Gîrla R., Popovici V., Solomon C. nu au putut confirma perioada în care anume a fost transmisă această sumă spre păstrare. Mai mult, în ipoteza relatărilor lui Gîrla T., cât și a martorului Gîrla R., s-a constatat că suma de bani a fost transmisă anume la inițiativa și dorința pătimatei și nicidecum la insistența și cerința inculpatului Grigor I.

38. În această ordine de idei, instanța de apel a concluzionat că, de fapt, Gîrla T. nu a fost influențată de către inculpatul Grigor I. La fel, instanța de apel nu a identificat faptul că inculpatul ar fi avut de la bun început intenția de a însuși suma de 130 000 de euro, așa cum susține acuzarea, de vreme ce inculpatul nu i-a făcut careva promisiuni de a păstra această sumă de bani, dar cu atât mai mult, acesta a menționat că Gîrla T. i-a transmis de fapt o sumă totală de 100 000 de euro, anume în calitate de împrumut, fiind încheiat în acest sens contractul de împrumut.
39. Împotriva deciziei sus-citate, procurorul și partea vătămată au formulat cereri de recurs bazate pe art. 427 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală. În acest sens, aceștia au sugerat că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că în acțiunile inculpatului a fost realizată latura obiectivă a infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) din Codul penal.
40. Prin decizia din 30 octombrie 2018, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a admis apelurile deduse judecării, a casat decizia instanței de apel și a trimis cauza la rejudecare.
41. În motivarea opiniei juridice, instanța de recurs a observat că, din declarațiile tuturor părților audiate și materialele cauzei descrise în decizie, instanța de apel a analizat și a apreciat doar declarațiile inculpatului și a martorilor Mitrofan V., Grigor S., Grigor N., fără a evalua celelalte probe și fără a efectua o analiză a acestora, cu aprecierea fiecărei probe în parte, cu expunerea asupra admisibilității sau inadmisibilității probei, ignorând totalmente probele administrate la caz, precum și în instanța de apel. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a reda declarațiile participanților la proces, dar și de a expune esența acestor depoziții și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.
42. La acest capitol, Colegiul penal lărgit a notat că prima instanță a examinat

declarațiile părții vătămate Gîrla T., din care rezultă că, aceasta și-a vândut casa părintească și neștiind ce să facă la acel moment cu banii obținuți, s-a adresat la prietenii de familie Grigor I. și Grigor N., rugându-i să țină la păstrarea două luni, suma de 130 000 euro. Aceștia au fost de acord, primind această sumă, încredințând-o că totul va fi bine. Când s-a hotărât să procure un imobil și s-a adresat să-i întoarcă banii, aceștia au spus că i-au folosit în scopuri personale. Inculpatul a început prin diferite metode și promisiuni să o liniștească, declarându-i că are de vândut un apartament și în timpul apropiat banii ei vor fi înapoiți pe deplin, însă timpul trecea, iar Grigor I. nu-i restituia banii. Pentru a o liniști, el i-a declarat că este de acord vină să trăiască în imobilul din ograda lui, amplasată în str. Drumul Taberei, nr. 2, mun. Chișinău. Ca să nu îndrăznească că apeleze la organele de drept, el i-a spus să meargă la notar și să încheie un contract de împrumut bănesc. La fel, instanța de fond a reținut declarațiile martorului Gîrla R. din care reiese că, în urma desfacerii căsătoriei a fost înstrăinată casa de pe str. George Enescu, nr. 28. Din auzite a aflat că Gîrla T. i-a transmis lui Grigor Ion, o sumă de bani la păstrare. În egală măsură, prima instanță a apreciat extrasul din Registrul bunurilor imobile, declarațiile martorului Solomon C., declarațiile martorului Grigor N., declarațiile martorului Popovici V., declarațiile martorului Mitrofan V. și procesul-verbal de confruntare din 29 iulie 2013, dintre partea vătămată Gîrla T. și bănuitul Grigor I. Conform ultimului mijloc de probă, Grigor I. indică că a primit suma de 100 000 de euro, însă nu a găsit modalitatea potrivită pentru a o întoarce, a indicat că, a fost vândut apartamentul de pe str. Ion Creangă, însă nu a întors banii părții vătămate, deoarece apartamentul era înregistrat după familia sa, dar era promis fiului său pentru afaceri. La fel, bănuitul a indicat că a vândut și un imobil, după care a fost procurat un alt automobil, pe care l-a gajat conform contractului lui Gîrla T. Banii primiți i-a investit în teren și acest fapt nu i-a comunicat lui Gîrla T., a restituit acesteia suma de 32 000 euro, din suma de 130 000 euro.

43. Mai mult, instanța de recurs a făcut referire la următoarele probe administrate de prima instanță. În special, instanța de fond a examinat contractul de împrumut bănesc nr. 3844 din 5 iulie 2012, contractul de gaj al autoturismului din 5 iulie 2011 și somația din 2 mai 2013 expediată părții vătămate Gîrla T.. Potrivit acestui ultim înscris, inculpatul Grigor I. a indicat că „în contextul celor expuse mai sus și ținând cont de rea-credința de care dați dovadă, consider că d-stra ați recepționat cu surplus suma împrumutată și Grigor I. nu vă mai datorează nimic. De asemenea vă, aduc la cunoștință că pentru perioada de 44 de luni de când locuiți în imobilul acordat, urmează a fi considerată compensată suma de 44 000 de euro pentru chirie și servicii comunale”.
44. Astfel, Colegiul penal a constatat că instanța de apel nu a luat în considerație aceste declarații cât și probele materiale prezentate de către partea acuzării, apreciind prioritar declarațiile inculpatului Grigor I., care are dreptul de a nu se autoincrimina și un cumul de probe expuse selectiv și preluate din soluția primei instanțe. La fel, instanța de apel s-a pronunțat doar asupra declarațiilor martorilor Solomon C. și Popovici V., fără a evalua declarațiile acestora în

coroborare cu celelalte probe. În definitiv, instanța de recurs a subliniat că raționamentul instanței de apel cu privire la suma din speța este unul confuz. Pe de o parte, prin contractul de împrumut din anul 2012, inculpatul se obligă să restituie părții vătămate suma de 130 000 de euro. Pe de altă parte, instanța de apel reține că partea vătămată a transmis inculpatului suma de 100 000 de euro. Considerentele evocate în ansamblu demonstrează că decizia instanței de apel este afectată de insuficiență și contradicție.

45. Curtea de Apel, prin decizia din 20 iunie 2019, a admis apelul procurorului și părții vătămate, a casat sentința primei instanțe integral, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) din Codul de procedură penală, pronunțând o nouă hotărâre. În acest sens, instanța de apel a statuat de a achita pe Grigor Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Acțiunea civilă formulată de partea vătămată a fost lăsată fără examinare (vol. V, f. d. 173 – 206).
46. În motivarea punctului său juridic, instanța de apel a subliniat că obiectul material al infracțiunii specificate la art. 190 din Codul penal constă în bunurile care au o existență materială. Astfel, deși speța povestește despre o sumă de 130 000 de euro, totuși inculpatul și martorii Mitrofan Valentina, Grigor Stanislav și Grigor Natalia au infirmat această sumă și au declarat că partea vătămată a transmis către inculpat suma de 100 000 de euro. Mai mult, acești martori au sugerat că suma respectivă a fost transmisă în calitate de împrumut, materializat prin contractul de împrumut din 5 iulie 2012.
47. În continuare, instanța de apel nu a identificat nici existența laturii obiective a infracțiunii. De fapt, speța se referă la neonorarea de către Grigor Ion a unor obligații de ordin civil, asumate conform contractului de împrumut pre-citat. Mai mult, Colegiul de control judiciar a precizat că nu este clar motivul părții vătămate de a transmite spre păstrare banii inculpatului, fără a avea garanții că va fi restituită. În același context, s-a constatat că suma de bani a fost transmisă la inițiativă și dorința părții vătămate, dar nu la insistența și cerința inculpatului Grigor Ion. Așadar, partea vătămată nu a fost influențată de o aparență fictivă de referință la starea reală a lucrurilor și scopul real al pretensei primiri spre păstrare a banilor. Pe această cale, Colegiul judiciar nu a putut constata că inculpatul ar fi avut de la bun început intenția de a însuși suma de 130 000 de euro.
48. Pe baza punctelor 6 și 10 din contractul de împrumut din 5 iulie 2012, instanța de apel a stabilit că între părțile implicate în cauza penală există o relație de ordin civil, manifestate prin nerespectarea și încălcarea condițiilor contractuale. Faptul respectiv denotă inadmisibilitatea de drept de a dispune plasarea acțiunilor persoanei sub aspect penal.
49. Cu privire la ipoteza abuzului de încredere, Colegiul de control judiciar al Curții de Apel Chișinău a statuat că inculpatul nu a profitat de încrederea părții vătămate, cât timp aceasta a venit cu inițiativă de a transmite spre păstrare banii. De altfel, martorii Grigor Stanislav, Grigor Natalia și Mitrofan Valentina au susținut clar că suma de 100 000 de euro a avut statut de împrumut, iar, în

legătură cu problemele financiare, inculpatul a acumulat datoria și dobânzi de întârziere. Mai mult, inculpatul a achitat o perioadă anumite părții vătămate diferite sume de bani, a permis părții vătămate să locuiască la el în casă și să achite pentru ea serviciile comunale. Totodată, inculpatul a prezentat un înscris nou (tabel) potrivit căruia au fost efectuate diferite plăți în adresa părții vătămate.

50. Față de latura subiectivă, instanța de apel a învederat că somația din 2 mai 2013 expediată părții vătămate demonstrează că inculpatul nu a urmărit obținerea unui profit în dauna patrimoniului părții vătămate, ci a restituit anumite sume de bani, precum și i-a pus la dispoziție imobilul de locuit. Cu titlu de concretizare, partea vătămată împreună cu concubinul ei locuiesc în casa inculpatului din anul 2009.
51. În același timp, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a constatat că în acțiunile inculpatului nu a existat intenția directă de însușire a sumei totale de 130 000 de euro. Mai mult, conform înscrisurilor prezentate de inculpat, acesta a achitat din totalul sumei datoriei suma de 47 900 de euro, ceea ce a inclus 22 700 de euro, cu titlu de procente, și 25 200 de euro, cu titlu de datorie plătită la 1 aprilie 2011 (vol. I, f. d. 125 – 126). În orice caz, chiar dacă actul menționat nu a fost contrasemnat de inculpat și partea vătămată, martorul Grigor Stanislav a transmis părții vătămate suma de 10 000 de euro, iar martorul Grigor Natalia a confirmat că atât Grigor Ion achita părții lunar părții vătămate suma de 2 000 de euro, cât și Grigor Stanislav i-a transmis acesteia suma de 10 000 de euro. Declarații similare au fost susținute de către martorul Mitrofan Victoria.
52. Pe această cale, instanța de apel a învederat că limita între un acord civil și escrocherie se referă la latura subiectivă. În primul caz, aceasta este caracterizată prin bună-credință, iar, în al doilea caz, prin abuz de încredere și înșelăciune. În mod corespunzător, scopul de cupiditate al inculpatului nu a fost confirmat în cadrul examinării cauzei, întrucât inculpatul nu a avut o situație materiale grea, care i-ar fi motivat comportamentul. Raționamentele respective au atestat că latura subiectivă pentru fapta incriminată nu a fost dovedită de către procuror.
53. În definitiv, instanța de apel a observat că, în speță, a fost stabilit caracterul civil al relațiilor între inculpat și parte vătămată, iar acuzarea nu a prezentat probe contrare ce-ar demonstra natura juridică penală a raporturilor de mai sus.
54. La 26 iulie 2019, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Scutelnic Cătălin a declarat recurs ordinar împotriva deciziei sus-rezumată în baza temeiul prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală.
55. În motivarea ilegalității deciziei, procurorul a invocat că fapta incriminată lui Grigor Ion Mihail întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal. În acest sens, el a făcut trimitere la declarațiile părții vătămate și martorilor Popovici Victoria, Gîrla Rodion Nicolae, Solomon Constantin, Mitrofan Valentina, Grigor Stanislav. Suplimentar, acesta a considerat caracterul pertinent al următoarelor probe: plângerile depuse de partea vătămată, contractul de împrumut bănesc nr. 3844 din 5 iulie 2012, răspunsul din 2 mai 2013 formulat de avocatul inculpatului, extrasele din

Registrul bunurilor imobile, procesul – verbal de confruntare din 29 iulie 2013 între inculpat și partea vătămată, contractul de gaj al autoturismului din 5 iulie 2011 și acțiunile conexe (preavizuri, notificări), somația din 2 mai 2013 expediată părții vătămate de către inculpat și contractul de ipotecă din 11 ianuarie 2011.

56. Pe baza celor menționate, procurorul a susținut că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie include fapta prejudiciabilă, formată din acțiune principală (dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane) și acțiune adiacentă (înșelăciunea). În această ipoteză, făptașul Grigor Ion a creat o falsă reprezentare a realității, ascunzând informații și împrejurări care aveau relevanță, și anume, banii obținuți de la Gîrla Tatiana i-a investit într-o afacere și efectiv având o situație economică destul de neprielnică, s-a aflat în imposibilitatea restituirii sumei de 130 000 de euro. Mai mult, declarațiile părții vătămate urmau a fi apreciate de către Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău în raport cu declarațiilor martorilor Solomon Constantin și Grigor Natalia.
57. În aceeași ordine de idei, procurorul a calificat încheierea contractului de împrumut ca fiind o încercare a inculpatului de a reda un aspect legal acțiunilor sale ilegale și a intra mai mult în încrederea părții vătămate. De fapt, prin nerespectarea contractului, actul juridic menționat poartă un caracter formal, iar inculpatul nu a dorit și nu a avut intenția de a-l executa. În esență, acesta a avut drept scop să creeze o impresie falsă despre intențiile lui de a-i restitui suma de bani. Prin urmare, în opinia procurorului, constatarea instanței de apel cu privire la caracterul juridic al încheierii contractului de împrumut este una eronată, cât timp, prin acest act, partea vătămată a putut obține unica garanție de la inculpat.
58. În cele de urmă, partea acuzării a considerat că atitudinea inculpatului și lipsa disponibilității efective a acestuia de a-și executa obligațiile denotă prezența scopului de cupiditate. Deci existența indicilor sus-indicați excedă limitele încălcării normelor dreptului civil.
59. La 16 august 2019, partea vătămată Gîrla Tatiana, reprezentată de avocata Crețu Doina, a formulat cerere de recurs ordinar împotriva deciziei din 20 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău în temeiul prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală.
60. Potrivit cererii de recurs ordinar, instanța de apel a ignorat cumulul de probe administrate la dosar, a admis și a apreciat prioritar doar declarațiile inculpatului. În special, declarațiile părții vătămate și martorilor Solomon Constantin, Grgiro Natalia, Gîrla Rodion și Mitrofan Valentina au confirmat că Gîrla Tatiana a transmis inculpatului bani în sumă de 130 000 de euro spre păstrare. Mai mult, contractul de împrumut demonstrează că acțiunile inculpatului a avut drept scop de a reda un aspect legal acțiunilor lui ilegale. În esență, imobilul indicat în contract a fost construit neautorizat de către inculpat și asupra căruia Furculiță Andrei a obținut dreptul de proprietate curând.
61. O altă critică se referă la constatările confuze ale instanței de apel cu privire la suma transmisă inculpatului. În opinia ei, suma însușită de inculpat este de 130 000 de euro în anul 2007, care nu a fost restituită până în prezent. Totodată, deși

inculpatul s-a obligat să garanteze obligațiile contractuale prin contractul de gaj al autoturismului din 5 iulie 2011, acesta a refuzat benevol transmiterea automobilului, ceea ce a condus la concursul executorului judecătoresc. În orice caz, partea vătămată a înaintat o acțiune civilă pe acest segment împotriva inculpatului. Astfel, aceasta a obținut o hotărâre judecătorească favorabilă, care a fost contestată de inculpat cu apel. În mod corespunzător, aceste acțiuni denotă prezența relațiilor penale în speță.

62. În continuare, partea vătămată a sugerat că instanța de apel a reținut izolat somația din 2 mai 2013. Aceasta urma a fi apreciată în raport cu acțiunile criminale ale inculpatului din septembrie – octombrie 2013 referitoare la deconectarea imobilului din str. Drumul Taberei, nr. 2, de la toate serviciile comunale. Suplimentar, acesta a depus pe numele ei numeroase plângeri la furnizorii de apă și energie electrică. În același timp, el i-a propus părții vătămate o casă în schimbul datoriei, fără a deține dreptul de proprietate asupra acesteia.
63. În opinia părții vătămate, înscrisul prezentat după 8 ani de către inculpat în fața instanței de apel ce vizează achitarea unor sume și reținut de Colegiul penal al instanței de apel este unul inadmisibil. Or, această probă nu a fost verificată sub aspectul pertinentei și concludenței.
64. Referitor la relațiile civile între inculpat și partea vătămată, ultima a subliniat că primul a avut intenția directă de a dobândi ilicit, prin înșelăciune și abuz de încredere, banii părții vătămate în sumă de 130 000 de euro. Totodată, el s-a eschivat cu rea credință de a returna această sumă de bani timp de circa 11 ani.
65. La 16 august 2019, avocata Crețu Doina, reprezentata părții vătămate, a formulat recurs ordinar împotriva deciziei din 20 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău. În esență, aceasta a reiterat argumentele de ilegalitate expuse mai sus.
66. Prin referința din 11 septembrie 2019, inculpatul Grigor Ion, reprezentat de avocatul Bolduratu Vasile, a susținut inadmisibilitate recursului avansat de procurorul în Procuratura de circumscriptie Scutelnic Cătălin.
67. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, fără prezența participanților la proces, în camera de consiliu în baza materialelor din dosar, în acord cu procedura specificată la articolul 432 din Codul de procedură penală, Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție consideră că cererile de recurs dedusă judecății sunt inadmisibile, pentru motivele ce succed.
68. În conformitate cu articolul 432 alin.(2) din Codul de procedură penală, un complet format din 3 judecători, prin decizie, motivată, va decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că: (3) temeiurile invocate de recurent nu se încadrează în cele prevăzute la art.427.
69. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal, și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, parag. 24; Graciovă vs Republica Moldova,

- 24 ianuarie 2019, parag. 23 – 24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, Marc Brauer vs Germania, 1 septembrie 2016, parag. 34; parag. 64; Samardžić vs Croația, 20 iulie 2017, parag. 28; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 82).
70. Prin urmare, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 432 alin. (2) din Codul de procedură penală. Așadar, în conformitate cu articolul 431 alin. (2) și 432 din Codul de procedură penală, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită și dacă aceasta a fost declarată în termen. Mai mult, completul de judecată a analizat jurisprudența în problemele de drept aplicabile la soluționarea hotărârii atacate, inclusiv dacă recursul îndeplinește cerințele de formă și de conținut pentru depunerea lui și dacă temeiurile invocate se încadrează în prevederile legii.
71. Obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 20 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 420 alin. (1) din Codul de procedură penală. Materialele cauzei dovedesc împuternicirile legale ale avocatei Crețu Doina de a reprezenta interesele recurente Gîrla Tatiana și a procurorului în Procuratura de circumscripție Chișinău Scutelnic Cătălin, în special, de a ataca hotărârea judecătorească. Astfel, recursurile sunt formulate de către subiectul căruia i s-a conferit dreptul dat, în baza art. 401 și 421 din Codul de procedură penală.
72. În conformitate cu articolul 422 din Codul de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, parag. 35; Tence vs Slovenia, 31 mai 2016, parag. 31).
73. În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispoziitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.
74. La 20 iunie 2019, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a emis dispoziitivul deciziei și a anunțat că decizia motivată va fi pronunțată public la 19 iulie 2019, ora 14:00 (vol. V, f. d. 174). Astfel, potrivit recipisei, se atestă că procurorul Scutelnic Cătălin și partea vătămată Gîrla Tatiana a primit copia de pe actul contestat la 19 iulie 2019 (vol. V, f. d. 207). În primul caz, recursul procurorului a fost înregistrat la greua Curții Supreme de Justiție la 26 iulie 2019, iar, în al doilea caz, partea vătămată a avansat cererea la 26 august 2019.
75. Prin urmare, completul de judecată constată că cererile de recurs au fost depuse în cadrul termenului prevăzut *supra*.
76. În continuare, instanța de recurs a audiat raportul verbal al judecătorului

raportor, cu privire la esența și temeiurile recursurilor, inclusiv dacă argumentele recurențelor referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 427 alin. (1) din Codul de procedură penală. Această procedură a fost posibilă după ce completul a constatat că recurenții au îndeplinit cerințele de formă și de conținut prevăzute în art. 429 și 430 din Codul de procedură penală.

77. Articolul 427 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, dar doar în temeiurile prevăzute de lege. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.
78. În cazul de față, problemele abordate de recurenți trebuie redactate în așa fel încât să permită instanței de recurs să le subsumeze temeiurilor din alin. (1) al art. 427 din Codul de procedură penală. Explicarea și exemplificarea acestor erori judiciare a fost efectuată în punctul 18 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 30 octombrie 2009 (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36). Scopul acestui articolului precitat este, atât de a proteja interesul recurentului de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) și (3) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, ibidem, parag. 83, 105 – 106).
79. Din raționamentele evocate, limitările impuse de legislator urmăresc un scop legitim, respectând, în același timp, cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).
80. În speță, recurenții au criticat decizia din 20 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 427 alin. (1) pct. (6) din Codul de procedură penală. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, completul de admisibilitate are competența de a decide asupra caracterului juridic al motivelor juridice inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 427 alin. (1) din Codul de procedură penală.
81. În acest context, instanța de recurs notează că pentru a constata existența temeiului specificat la art. 427 alin. (1), pct. (6) din Codul de procedură penală, recurenții trebuie să demonstreze că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței. Această încălcare procedurală trebuie să fie evidentă și

- să afectează grav echitatea procesului.
82. Pornind de la argumentele recurențelor rezumate mai sus în pct. 54 - 65, completul de judecată notează că întinderea obligației autorității judecătorești de a motiva hotărârea poate varia în funcție de circumstanțele specifice, natura și complexitatea cauzei (a se vedea Ruiz Torija vs Spania, 9 decembrie 1994, parag. 29). În acest sens, instanța de recurs nu poate pune sub semnul întrebării evaluarea instanțelor ierarhic inferioare, cu excepția cazului în care există dovezi clare ale arbitrării, care nu există în cazul de față. Dimpotrivă, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a examinat foarte atent problema dacă fapta penală imputată inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie prevăzută la art. 190 alin. (5) din Codul penal. De fapt, completul de judecată a revizuit în totalitatea declarațiile martorilor audiați în prezența părților implicate în proces. La sfârșitul acestei proceduri, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a pronunțat o decizie lungă și motivată asupra motivului pentru care a decis să admită probele pe care le-a pus la baza achitării inculpatului, și anume, acestea au fost enumerate expres. Curtea de Apel Chișinău a efectuat o examinare precisă a circumstanțelor în care inculpatul a acționat în raporturile cu partea vătămată. În mod corespunzător, instanța de apel a observat, fără echivoc, că inculpatul nu a avut de la bun început intenția de a însuși suma de 130 000 de euro, așa cum a susținut acuzarea. Pe de altă parte, instanța de apel a demonstrat că a auzit argumentele invocate de partea vătămată. În acest caz, completul de judecată a respins opinia acesteia referitor la posibilitatea inculpatului de a restitui suma de bani bazându-se pe motive de rigoare. În esență, instanța de recurs subliniază că instanța de apel a conchis că inculpatul nu a recurs la procedee frauduloase în detrimentul părții vătămate, iar relațiilor lor pot fi calificate ca fiind de ordin civil. Or, existența contractului de împrumut generează doar obligații de ordin civil și nu impune plasarea acțiunilor lui Grigor Ion sub aspect penal, atât timp cât sub incidența legii penale trebuie să între acele încălcări care demonstrează rea-voință, fraudă, malversațiune din partea făptuitorului.
83. Din această perspectivă, instanța de recurs constată că recurenții nu indică argumentele și/sau probele care nu au fost luate în considerare de Curtea de Apel Chișinău (a se vedea Luncașu vs Moldova, 5 februarie 2019, parag. 33). Astfel, în lumina împrejurărilor din speță, instanța de recurs învederează că nu există niciun element care să indice că instanța de apel nu a examinat elementele decisive ale cauzei (a se vedea deciziile de inadmisibilitate în cauzele Victor Harovschi vs Moldova, 18 noiembrie 2008; Fundația pentru Copii Speranța vs Moldova, 17 octombrie 2017 sau Calancea și alții vs. Moldova, 6 februarie 2018, parag. 34 – 35).
84. În orice caz, completul de judecată observă că procurorul și partea vătămată, asistată de un avocat la alegerea ei, au formulat prezentele cereri după ce a beneficiat de o procedură contradictorie în fața instanțelor ierarhic inferioare. De altfel, aceștia nu au reușit să convingă că instanțele de judecată i-au limitat într-o măsură specifică dreptul de a-și argumenta și dovedi poziția în proces sau de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent

de instanță. La fel, atât prima instanță, cât și instanța de apel, au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept invocate de părți și relevante litigiului (a se vedea, printre altele, *A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili vs Georgia*, 2 septembrie 2014, parag. 34; *Gohe și alții vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43). Mai mult, ei nu au demonstrat că instanța de apel a ignorat cu desăvârșire exigențele art. 436 din Codul de procedură penală.

85. Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că recurenții nu au adus suficiente argumente cu privire încalcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 427 alin. (1) punctul (6) din Codul de procedură penală, iar, în consecință, recursurile deduse judecății nu corespund condiției de a fi efective (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32). Aceștia au omis totalmente specificarea unor erori de drept concrete.
86. Un raționament subsidiar rezidă în faptul că recurenta Gîrla Tatiana a fost reprezentată în fața instanței de recurs de către avocata Crețu Doina, care a fost în măsură să cunoască cerințele articolului 427 și 432 din Codul de procedură penală, iar, după caz, să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Henrioud vs Franța*, 5 noiembrie 2015, parag. 61, *Trevisanato*, ibidem, parag. 45, *Sturm*, citată mai sus, parag. 40).
87. Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 432 alin. (2) punctul (3) din Codul de procedură penală. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată față de obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției. Deci, raportând obiecțiile formulate în recurs la caracterul special al rolului Curții Supreme de Justiție, normele de drept procedural nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurenților de acces la un tribunal (a se vedea *Samardžić vs Croatia*, 20 iulie 2017, parag. 31).
88. Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, completul de judecată notează că articolul 6 parag. (1) din C.E.D.O. nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față.
89. Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Scutelnic Cătălin și partea vătămată Gîrla Tatiana, reprezentată de avocata Crețu Doina nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerate inadmisibile.

90.În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. (3), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se consideră inadmisibile recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Scutelnic Cătălin și partea vătămată Gîrla Tatiana, reprezentată de avocata Crețu Doina, împotriva deciziei din 20 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată a fost pronunțată la 2 octombrie 2019.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Iurie Bejenaru

Victor Burduh